

## СТАНОВИЩЕ



*от проф. д. изк. Свилен Стефанов за дисертационния труд на докторанта от катедра „Изкуствознание“ Биляна Красиминова Добрева за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.*

Дисертационният труд на докторанта Биляна Добрева е на тема „Процесът от аналогово към дигитално изкуство в България след 1980-та година“. В случая се явявам научен ръководител на докторанта. Дисертационният труд обхваща 220 страници, структурирани в увод, изложение в четири глави, заключение и библиография. Използваната литература включва 113 заглавия. Към труда е изготвено приложение с обем от 218 страници, което се състои от 180 цветни изображения.

Докторантът е построил класическа структура на своя труд, започвайки увода си с изясняване на задачите на изследването. Съвсем логично, Биляна Добрева прави исторически преглед на срещата на изкуството с технологиите, който постепенно ни въвежда в проблематиката на труда. Дисертацията очевидно е посветена на един от централните проблеми на съвременното изкуство още от времето на първоначалното му технологично развитие. В първа глава са разгледани най-ранните форми на електронните изкуства в подглавите „Технологичните изобретения на XX век - предшественици на съвременните цифрови технологии“ и „Употреба на новите електронни медии като средства за създаване на изкуство. Генериране на образи чрез компютърни технологии и софтуерни системи“. Проследена е историята на технологичното развитие от аналоговия лентов запис до появата на дигиталните средства за запис и обработка на информацията. Изтъкната е връзката с телевизията, която е повече от логична през 60-те и 70-те години на XX век.

Втората глава е посветена на историческите предпоставки за развитието на новаторски художествени процеси и явления в България през 70-те, 80-те и 90-те години на XX век, както и на развитието на теоретичните аспекти на медийните изкуства.

В следващите глави докторантът продължава да проблематизира спецификите на новата техническа ситуация на изкуството. Намирам за особено интересна главата, посветена на преосмислянето на художествените взаимоотношения между артиста, технологията и публиката. В последната си част дисертацията хвърля светлина върху най-важните проблеми на новите медии. Това е делението на видове и жанрове в електронните форми на изкуство. Разгледана е симбиозата на пластичните изкуства като живопис, скулптура, графика с дигиталните медии. Важно мясно е отделено на изкуството в мрежа – „Нет арт или изкуството, което не може без интернет“, както и на видеоизкуството и неговите разновидности – видео инсталация, видео скулптура и видео пърформанс. Няма да преразказвам дисертацията, но искам да обърна внимание на подглавата „Провокацията на бъдещето - роботика и изкуствен интелект“, която съдържа в себе си и доза футурология.

Намирам, че тезите, наблюденията и изводите на Биляна Добрева са интригуващи и проникателни. Едно от достоинства на дисертацията е ясното диференциране на основните проблеми присъщи на технологичните изкуства. Новите средства неизбежно трансформират начините на създаване и разбирането за съвременно изкуство. Цялата среда на съществуване на изкуствата е променена тя трябва все повече да се разглежда в контекста на съвременната технологична и медийна среда. Може даже да се прогнозира, че ще настъпи още по-отчетливо диференциране на дигиталните изкуства в отделни форуми, различни от традиционните биеналета за съвременно изкуство. Това изисква и нов подход, който ясно личи в труда на докторанта. Трудът е подчертано полезен, тъй като систематично хвърля светлина върху принципно недоизяснени феномени в съвременната ни култура.

**Ето защо, в заключение, убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на кандидата Биляна Добрева.**

проф. д. изк. Свилен Стефанов

08. 05. 2017 г.